

**POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA**

**URZĄD
PATENTOWY
PRL**

O P I S   P A T E N T O W Y

104572

**Patent dodatkowy
do patentu _____**

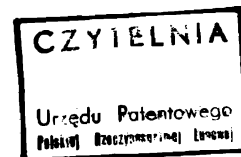
Zgłoszono: 15.05.76 (P.189634)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 05.12.77

Opis patentowy opublikowano: 30.04.1980

**Int. Cl² H05G 1/58
G05B 19/28**

Twórcy wynalazku: Zygmunt Jemielity, Kazimierz Kiełkucki
Uprawniony z patentu: Fabryka Aparatury Rentgenowskiej i Urządzeń Medycznych „Farum”,
Warszawa (Polska)

Układ sterowania ekspozycją zdjęciową i prześwietleniową rentgenowskiego generatora diagnostycznego

Przedmiotem wynalazku jest układ sterowania ekspozycją zdjęciową i prześwietleniową rentgenowskiego generatora diagnostycznego.

Znane układy sterowania ekspozycją zdjęciową w większości oparte na układach przekąźnikowych lub mieszanych przekąźnikowo-półprzewodnikowych są nawet w poszczególnych generatorach rentgenowskich tej samej firmy rozwiązywane w różny sposób, specyficzny dla każdego generatora i są rozmieszczone częściami w różnych układach generatorów. Na przykład generator rentgenowski firmy Siemens typu TRIDOROS OPTI-MATIC nie ma wydzielonego układu sterowania. Poszczególne części układu sterowania znajdują się w różnych układach generatora, opisanych w instrukcji eksploatacyjnej.

Układ sterowania ekspozycją zdjęciową i prześwietleniową rentgenowskiego generatora diagnostycznego według wynalazku ma rejestr, którego wyjścia są połączone poprzez elementy logiczne z układem włączającym urządzenie rentgenowskie, z układem włączającym rozwirowanie anody i żarzenie katody lampy rentgenowskiej, z układem włączającym kratkę Bucky i z układem sterującym czasownikiem rentgenowskim. Z wejściem zerującym rejestru połączony jest poprzez element logiczny układ blokady i stopu. Na wejścia rejestru doprowadzone są poprzez elementy logiczne sygnały układu włączającego urządzenie rentgenowskie, układu włączającego rozwirowanie anody i żarzenia katody lampy rentgenowskiej, układu włączającego kratkę Bucky i układu sterującego czasownikiem rentgenowskim, a sygnały te powodują przesuwanie stanów rejestru.

Układ według wynalazku ujmując kompleksowo zagadnienie sterowania ekspozycjami umożliwia zunifikowanie sterowania dla różnych typów diagnostycznych generatorów rentgenowskich od najprostszego do stacjonarnego, uniwersalnego, dużej mocy.

Wynalazek uwidoczniiony jest w przykładzie wykonania w postaci schematu blokowego przedstawionego na rysunku. Rejestr 5 ma wyjścia połączone poprzez elementy logiczne z układem 1 włączającym urządzenie rentgenowskie, z układem 2 włączającym rozwirowanie anody i żarzenie katody lampy rentgenowskiej z układem 3 włączającym kratkę Bucky i z układem 4 sterującym czasownikiem rentgenowskim, a z wejściem zerującym rejestru 5 połączony jest poprzez element logiczny układ 6 blokady i stopu, przy czym na wejścia rejestru

5 doprowadzone są poprzez elementy logiczne sygnały z układów 1, 2, 3 i 4 powodujące przesuwanie stanów rejestru 5.

Działanie układu sterowania ekspozycją zdjęciową generatora rentgenowskiego jest następujące. Sygnał „start” inicjujący rozpoczęcie ekspozycji zdjęciowej powoduje pojawienie się jedynki logicznej na wyjściu A_A rejestru, przez co następuje wyłączenie prześwietlenia (zdjęcie rentgenowskie ma priorytet) i włączenie wybranego urządzenia rentgenowskiego. Po wykonaniu rozkazu a układ 1 wysyła sygnał a_1 będący potwierdzeniem wykonania rozkazu. Sygnały a i a_1 przemnożone przez siebie powodują podanie na wejście P_B rejestru 5 jedynki logicznej, wskutek czego rejestr przechodzi do stanu drugiego, w którym pojawia się jedynka logiczna na wyjściu A_B . Sygnał b z wyjścia A_B zostaje podany na układ 2 włączający podżarzenie katody i rozwirowanie anody lampy rentgenowskiej. Po rozwirowaniu i podżarzeniu układ 2 wysyła sygnał b_1 . Sygnały b i b_1 przemnożone przez siebie dają jedynkę logiczną na wejście P_C rejestru 5. Na wyjściu A_C rejestru 5 pojawia się sygnał c powodujący zadziałanie urządzenia synchronizującego (np. strzykawka, kratka Bucky itp). Po zadziałaniu urządzenia synchronizującego sygnały c i c_1 powodują przejście rejestru do stanu, w którym na wyjściu A_D pojawia się sygnał d (włącz ekspozycję) uruchamiający czasownik rentgenowski.

Sygnał d_1 oznaczający, że czasownik jest włączony (ekspozycja włączona) powoduje przejście rejestru do stanu, w którym na wyjściu A_E pojawia się jedynka logiczna. Po odmierzeniu czasu czasownik wysyła sygnał e_1 (koniec ekspozycji). Sygnały A_E i e_1 przemnożone przez siebie dają sygnał na wejście zerujące rejestru powodujący przejście rejestru do stanu początkowego (na wszystkich wyjściach rejestru są zera logiczne) sygnały a , b , c oraz d są równe zero.

Zerowanie rejestru w każdej chwili możliwe jest poprzez wysłanie sygnału zerującego przez układ 6 będący zespołem blokad (chroniącym przed przegrzaniem kołpaka lub lampy, uszkodzeniem aparatu itp. a także dającym sygnał stopu).

Zastrzeżenie patentowe

Układ sterowania ekspozycją zdjęciową i prześwietleniową rentgenowskiego generatora diagnostycznego, z n a m i e n n y t y m, że rejestr (5) ma wyjścia połączone poprzez elementy logiczne z układem (1) włączającym urządzenie rentgenowskie, z układem (2) włączającym rozwirowanie anody i żarzenie katody lampy rentgenowskiej, z układem (3) włączającym kratkę Bucky i z układem (4) sterującym czasownikiem rentgenowskim, a z wejściem zerującym rejestru (5) połączony jest poprzez element logiczny układ (6) blokady i stopu, przy czym na wejścia rejestru doprowadzone są poprzez elementy logiczne sygnały z układów (1, 2, 3 i 4) powodujące przesuwanie stanów rejestru (5).

